

# Allt är inte en dans på rosor

För att få höra ”den andra sidans” uppfattning om förhållandena på fabriken Mil Colores intervjuade *Nyheter från Nicaragua* Damaris Meza. Damaris är en ung och ensamstående mor till en nioårig dotter. Hon försörjer dottern, sin egen mor och en yngre syster. Damaris är utbildad inom IT men har haft svårt att försörja sig. Under två års tid studerade hon juridik kvällstid vid UPONIC (Nicaraguanska folkuniversitetet) men fick avbryta studierna på grund av ekonomin. Hon arbetade sedan med CST-José Benito Escobar för att stödja en fackförening för hembiträden organiserad på kvartersbasis. På uppdrag av CST-JBE tog hon arbete i Mil Colores för att återupprätta fackklubben där.

Under flera års tid hade det funnits en fackklubb som var medlem i CST-JBE, men den upplöstes och medlemmarna blev avskedade. Facket kämpade under flera år för att lyckas få en del av de uppsagda återanställda. Men skadan var redan skedd, facket fungerade inte längre. För sex månader sedan beslutade så CST-JBE att de ville satsa på en ny fackklubb där och utsåg två personer till det arbetet, en av dem var Damaris.

Damaris, som trots att hon är relativt välutbildad blev anställd på fabriksgolvet och inte som kontrollant, berättar att det fackliga arbetet gick väldigt trögt. Efter två månader hade de bara lyckats rekrytera fem medlemmar. Det stora hindret var inte alls fabriksledningen utan linjecheferna. Arbetet i en frizonsfabrik är uppdelat i linjer där en linje omfattar en serie moment, det vill säga en serie personer och maskiner. Linjecheferna ska se till att arbetet som helhet fungerar i hans/hennes linje och att produktionen är så hög som möjligt. Dessa småpåvar ville inte veta av nya fack. De anser att det är slöseri med tid och påverkar produktionen.

Med tanke på tidigare avskedanden av fackföreningsmedlemmar var det ganska naturligt att många var rädda att närma sig facket. Damaris talade med fabriksledningen och de lovade att hon kunde skicka in arbetare som ville bli fackmedlemmar till dem så att de skulle få skriftligt på att de inte blev uppsagda. Sagt och gjort, man lyckades bilda facket för fyra månader sedan med 30 medlemmar. I dag har man 40 medlemmar och man försöker hela tiden värva nya. Styrelsen består av sex personer: två återanställda fackledare, Damaris och hennes kollega från CST samt två andra. Hon har sett att det är lättare att rekrytera kvinnor än män. Damaris anser att ett stort



Arbetslösheten är hög och många söker arbete i frizonerna. På bilden har några gett upp efter många timmars resultatlöst köande. FOTO: MAGDA BRÄTTEMARK

hinder är att arbetarna inte känner till sina rättigheter och skulle därför vilja ha resurser att anordna kurser på lördagar eller söndagar, kurser kring arbetsrätt, socialförsäkringen och fackföreningsarbete etcetera. Hon drömmer också om att kunna organisera viss rekreation för arbetarna eftersom många är mycket trötta efter veckans arbete. Huvudvärk och ont i lederna är en vanlig förekomst.

Damaris bekräftar de uppgifter vi fick av fabriksledningen vad gäller arbetstider, lön, etcetera. Men det har inte alltid varit så bra. Det var inte förrän de bildade sitt fack som man lyckades få slut på den obligatoriska övertiden. Man har även lyckats att lugna ner vissa lägre chefer som uppförde sig otrevligt mot arbetarna.

På frågan om arbetsskyddet berättar hon att en kontrollant förlorade ett finger veckan innan. När de ber om hörselskydd för nya arbetare säger ledningen att det inte finns några sådana eller pengar i kassan. Det var faktiskt Andrea Morales, från CST-JBE, som tog kontakten med PHO (*Panamerican Health Organization*) för att få ett stöd som omfattar utbildning och skyddsutrustning.

Men det kanske allvarligaste för arbetarna är att arbetsgivaren inte betalar in socialförsäkringen till INSS. Man drar de obligatoriska 6,25 procent av arbetarens lön, men sedan säger man att man inte har arbetsgivarens 15 procent som ska till INSS. Det betyder att arbetarna inte kan få den hälsovård de är berättigade till, vilket är helt lagvidrigt.

Sedan flera år tillbaka har det funnits en gul fackförening som tillhör centralen CTN(a). De har många medlemmar men gör inget för arbetarnas rättigheter. Ordföranden är en ingenjör och man kan undra om han verkligen kan representera arbetarna. Denna fackklubb skrev ett kollektivavtal med arbetsgivaren för flera år sedan. Detta avtal gäller för alla även i dag.

Den andra fackklubben tillhör textildederationen som tillhör CST-Pablo Martinez Viquez. De har cirka 50 medlemmar och är det senast grundade facket på fabriken. Damaris tycker inte att de gör så mycket för att stödja sina medlemmar. För henne är det allra viktigaste, bortsett från kampfrågorna, att man stödjer en avskedad medlem.

CST-JBE:s första prioritet är att se till så att kollektivavtalet följs. De har även lagt in en petition om att det bör revideras, men har än så länge inte fått svar från arbetsgivaren. De luckor i avtalet som de vill diskutera är bland andra: socialförsäkringen, bekostnad av glasögon, pappaledighet vid barns födelse (nu har de två dagar) och ledighet för fackligt arbete.

Damaris är uppriktigt oroad för fackföreningsrörelsens framtid. Hon lägger den största skulden på regeringen och den politik som förs.

– Att arbeta fackligt är en stor utmaning, det tar tid och krafter och hindren är många, säger Damaris, men det är något som jag tror på.

**Berit Svensson H.**  
VFSN-koordinator Nicaragua



This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-No Derivative Works 2.5 Sweden License. To view a copy of this license, visit [creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/)